„קראס'ז" גערעטעוועט ווינגליערי'ס גרופּע

№ 164 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פּרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבּלאַט

21-טער יאהרגאנג	15 lipca 1928 r.	זונטאג, כ"ז תמוז תרפ"ח	[illegible]

אמנעסטיע שוין אריין אין קראפט

געוואלדיגע היצען אין גאנץ אייראפּא

אמנעסטיע-געזעץ אריין אין קראפט

הונדערטער ארעסטאנטען זענען שוין בעפרייט געווארען פון די ווארשאווער תּפיסות.

ווארשא (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין היינטיגען נומער פון „דזיענניק אוסטאוו" איז פערעפענטליכט געווארען דאס געזעץ וועגען דער אמנעסטיע. דערמיט טרעט אריין דאס אמנעסטיע-געזעץ אין קראפט. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער ווייצע-מיניסטער צאר פונאנדערגעשיקט א צירקוליאר, אין וועלכען ער גיט אנווייזונגען און אויפקלערונגען ווי אזוי אנצוווענדען די אמנעסטיע. אין ווארשא איז מען שוין צוגעטרעטען אדורכצופיהרען די אמנעסטיע מ'האט גענומען בעפרייען די ארעסטירטע, וואס געניסען פון אמנעסטיע-געזעץ.

נעכטען האט מען ארויסגעלאזט פון דער מאקאטאווער טורמע 143 ארעסטאנטען כון ציטאדעל זענען בעפרייט געווארען הונדערט ארעסטירטע און פון דער טורמע אויף דליגא האט מען ארויסגעלאזט 243 ארעסטאנטען. פאר ווארשא איז דאס בעפרייען די ארעסטירטע, וועלכע האבען זיך ארויסגעלאזט גרופּענווייז איבער די גאסען, געווען אן אמת'ע איבערראשונג.

שרעקליכע היצען אין ענגלאנד, דייטשלאנד, פראנקרייך, טשעכאסלאוואקיע, און פּוילען.

ווארשא (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז געווען אין ווארשא אן אויסערגעוועהנליכע היץ. לויט די ידיעות וואס זענען ערהאלטען געווארען פון גאנץ פוילען איז אומעטום היינט געווען שרעקליך הייס. אין טייל ערטער איז די טעמפּעראטור געווען איבער 40.

אויך אין דייטשלאנד, פראנקרייך, ענגלאנד, עסטרייך און טשעכאסלאוואקיען זענען היינט געווען גרויסע היצען. אין טייל ערטער איז די טעמפּעראטור געווען ביז 45 גראד ווארימקייט.

אין קרים איז די היץ געווען אן אויסערגעוועהנליכע, דערגרייכענדיג ביז 55 גראד.

ג. פּ. או ארעסטירט קומיסארען טועו פאר נעמען כאבאר.

מאסקווא (טעלעגראפיש דורך יט"א) די ג. פּ. או האט ארעסטירט א ריייה פעראנטווארטליכע פּערזאנען פון די קומיסארען פאר גענומען כאבאר פון סוחרים און שפעקולאנטען וועמען זיי האבען פערקויפט מלוכה-סחורות. ס'זענען ארעסטירט געווארען 18 און עס ווערען ערווארט ווייטערדיגע ארעסטען.

פּרייסען וועט פערליכטערען דאס שטודירען די אויסלענדישע סטודענטען

בערלין (טעלעגראפיש דורך יט"א) דער פּרייסישער אינערן מיניסטער האט געהאלטען א רעדע אין דער בערלינער אקאדעמיע אין וועלכע ער האט געזאגט, אז עס וועלען אנגעווענדעט ווערען אלע פערלייכטערונגען פאר אויסלענדישע סטודענטען, וואס ווילען שטודירען אין פּרייסען. עס וועלען געגעבען ווערען אלע בעהעגונגס-פּריווילעגיעס אין הסכם מיט'ן גיזעץ פון טאלעראנץ און דער פאלקס-מלוכה.

אחרי מחלה כבדה וממושכה נאסף אל עמיו ביום ו' כ"ה תמוז בעיר ברלין

ושם הובא לקבורות עטרת וראש משפחתנו התורני המופלג ו"א באמת

יוסף מנחם בן ר' שלמה אליעזר ז"ל

ראטבארד

בשנת השבעים ושלש לחייו

בצער עמוק מודיעים: בניו, בנותיו, חתניו, כלותיו, נכדיו ונינו

Dr. M. Goldfarb

זאוואדזקא 18. טעלעפאן 39-51.

הויט- האר- און געשלעכטס-קראנקהייטען

נעמט אן פון 9—12 פארם. און 5—8 אווענט.

פאר אנבעמיטעלטע — פרייזען ערמעסיגט.

LEKARZ-DENTYSTA

P. ZYTNICKA - KAHANOWA

pówróciła

Konstantynowska 9, telef. 33-53.

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

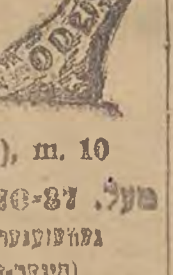

Traugutta 5 (Krótka), m. 10

טעל. 87-36. נעמט אן פון 11—2 און 4—7 אוונט

גמויטענער אסיסטענט פאר פיסער עדעמען

(הינער-אויגען-אנשוועלס אין לענדען).

ספעציאליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען און הערנהויט

חי פרייזענחטאקסע נעזעל א ח ו ש ט פ ע ר צ ט ן

פעסטגעשטעלט די פיס.

וויכטיג פאר שניידער און שניידערינס

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז אין מיין לאנגיעריגער דעקאטעזירער האב איך ערעפענט אנ'ערשטקלאסיגע פליסירערס און קארבירערס. קאנקורענץ-פרייזען.

וו. שניצער צעגיעלניאנא 47.

Dr. P. Klinger

ספעצ.-ארצט פאר הויט-האר- און געשלעכטס-קראנקהייטען

הייל מיט קווארץ-לאמפען.

אנדזשעיא 2, טעל. 28-82.

נעמט אן טעגליך פון 1,30 ביז 2,30 פאר דאמען, און פון 6—8 אוו. פאר מענער. זונטאג פון 10—12 פארט.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פאר הויט-וועגערישע קראנקהייטען און מיננער-שוואכע.

הייטונג מיטן חשמל- שטראהלט און דיעטעריע

Dzielna 9 (Narutowicza) טעל. 28-98

פון 8—10, 5—8, פרייטאג 3—4.

Dr. Roman Bornstein

אינערליכע און נערוועו-קראנקהייטען

Ciechocinek — willa „Ormuzd"

Dr. med. DONCHIN

ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען.

צוריקגעקעהרט פון פוילען.

נעמט אן מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג פון 10 ביז 1 און פון 4—7 נאכט.

מאניושקי 1 Moniuszki טעל. 97-9.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייט

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 91-97.

שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7.

[illegible]

Dr. med. A. Mazur

ספעציאל-ארצט פאר שוינדעל, נאז און האלז-קראנק. ווי אויך שטים און ספראך-פעהלער

האט זיך איבערגעצויגען אויף

וולטשאנסקא 65

טעלעפאן אויך דורך פאבריק. 46) טעל. 66-01

נעמט אן פון 1½—12½ און פון 3—5 נאכט.

אמונדסען געראטעוועט?

„קראסין” אויפגענומען וויגליערי'ס גרופע

ווי אזוי זענען נאבילע'ס חברים געראטעוועט געווארען.— די בעגייסטערונג אין איטאליע.— מוסאליני שיקט א הארציגען דאנק די סאוויעטען-מאכט. שוועדען פערלאנגט צו שטעלען נאבילע'ן צום געריכט.

אויך סארא'ס גרופע געראטעוועט געווארען

מאסקווא, 13 יולי (סב.) דער רוסישער אייז-ברעכער „קראסין” האט נעכטען ראטעוועט אלע מיטגלידער פון וויגליערי'ס גרופע, וועלכע האבען זיך געפונען אויף דער אמונדריע, וואו ס'זענען געווען נאבילע און לונדבערג.

מאסקווא, 14 יולי (סב.) די חגיגה ראדיא-סטאציע האט פובליצירט פאלגענדע פרטים ווי אזוי ס'איז צוגעגאנגען דאס ראטעווען וויגליערי'ס גרופע. העראנגעדיג די סיגנאלען פון די מיטגלידער פון „קראסין” האבען די מיטגלידער וויגליערי'ס גרופע אנגעצונדען פייערן. צושווימענדיג צו דער אמונדריע, אויף וועלכער ס'האבען זיך געפונען די ראטעווע-לער, איז דער קאפיטאן פון „קראסין” סאמולאוויטש צוזאמען מיט איניגע מיט מראזען אראפ אויפ'ן אייז דורך א שטריק-לייטער. די איטאליענער האבען פאר בעגייסטערונג, וואס מ'איז זיי געקומען ראטעווען, נישט געקאנט קיין ווארט מער ארויסרעדען חוץ דאנק. שפעטער האבען זיי ערקלערט, אז זיי האבען געלעבט אלע זייערע האפנונגען ארויס-געלייגט אויף „קראסין”, ווי האבען זיך אבער נישט גערעכנט, אז דער אייזברעכער וועט צו זיי קומען אזוי גיך.

4 מיטגלידער פון דער גרופע וויליערי, טראיאני, בעהוגנעק און ביאדזשי זענען פיזיש-שלעכטע נעוועזן. דאקטאר דער פינסקער ציטאצני האט א צוגראכטענעם פוס.

דער אייז-ברעכער „קראסין” האט אויך צוגענומען זיינע בעזאוכען פון דער גרופע צוזאמען מיט לונדבערג'ס צושיי-נענען אעראפלאן.

ווען „קראסין” האט זיך דערנעענט צו דער אמונדריע איז געווארען א נעבעל-באמבע געשיקט, צוליב וואס די שיף האט זיך געמוזט אפשטעלען. ערשט ווען דער נעבעל ווער צוגיין, וועט „קראסין” קענען פאהרן אין דער ריכטונג פון דער אינזעל פאאון, וואו ס'געפינט זיך די גרופע אלפיניסטען, וועלכע מ'האט געזען בעמערקט, נאכדעם וועט „קראסין” אויפנעמען משיגאוויטש'ן און זיינע חברים, וועלכע געפינען זיך ביים פלא-טען קאפ.

נעג. „נאבילע” האט צוגעשיקט צו „קראסין” א הארציגען דאנק פאר ראטעווען זיינע חברים און דערפון געשיקט...

אז מ'וועט אויפזוכען אלעסאנדרי'ס גרופע, וועלכע געפונט זיך נישט ווייט פון דער געראטעוועטער וויגליערי גרופע.

דער קאפיטאן פון „קראסין” האט דערויף ערקלערט, אז ער וועט טון אלץ וואס ס'איז נאר מעגליך.

די געראטעוועטע פון וויגליערי'ס גרופע שילדערן, אז זיי האבען בעמערקט דעם רוסישען אייז-ברעכער, ווען ער האט זיך געפונען אין א מרחק פון 18 קילאמעטער ווייט פון זיי. זיי האבען תיכף אנגעצונדען פייערן און געגעבען שיסען פון ביקסען, כדי דערמיט צו ציען אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון „קראסין”.

דער קאמיטעט צו העלפען די נאבילע מיטגלידער פון דער צאר-סאוועטער „איטאליא” האט טעלעגראפירט, אז „קראסין” האט איצט אנהויבען זוכען אמונדסען'ען און די אלעסאנדרי גרופע, מחמת ס'איז מעגליך, אז אמונדסען האט זיך טאקע ארויס-געלאזט צו דער אלעסאנדרי גרופע.

אסלא, 13 יולי (סב.) דא האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז „קראסין” האט געראטעוועט אויך אלעסאנדרי'ס גרופע צוזאמען מיט אמונדסען'ען. אפיציעל איז נאך נישט די ידיעה בעשטעטיגט געווארען.

מאסקווא, 14 יולי (סב.) נאכדעם ווי „קראסין” האט געראטעוועט וויגליערי'ס גרופע, האט ער אויך אויפגענומען קאפיטאן סארא'ס גרופע.

רוים, 14 יולי (סב.) די ידיעה, אז וויגליערי'ס גרופע איז געראטעוועט געווארען האט ארויסגערופען א'אויסער-געווענליכע פרייד און גאנצען לאנד.

דער איטאליענישער אויסערן-מיניס-טער גראנדי האט פערזוכט דעם סאוויע-טישען באטשאפטער אין נאמען פון גאנצען איטאליענישען פאלק און פון דער רעגירונג האט ער אויסגעדריקט דער רוסישער רעגירונג א הארציגען דאנק פאר ראטעווען די מיטגלידער פון „איטא-ליא” דורך דעם רוסישען אייזברעכער „קראסין”.

אסלא 14 יולי (פאט) דא הערשט א שטארקע אויפרעגונג געגען גענ. נאבילע. שוועדען פערלאנגט דורכאויס צושטעלען דעם גענ. נאבילע פאר'ן געריכט וואו ער זאל אבגעבען א דין וחשבון פאר זיין עקספעדיציע. וואס האט זיך געענדיגט אזוי טראגיש. די אויפרעגונג געגען נאבילען איז נאך גרעסער געווארען ווען מ'האט זיך דערוואוסט, אז מראנ. מאלמגרען איז טויט. די שוועדישע צייטונגען פאדערן אויסצוזוכען מאלמגרענס טויטען קערפער.

די שוועדישע רעגירונג האט אבגעשיקט צו דער רוסישער רעגירונג א דאנק פאר ראטעווען די רעשטלעך פון „איטאליא”.

פוילישע-דייטשע אונטערהאנדלונגען הויבען זיך אן היינטיגע וואך.

בערלין 14 יולי (סב.) אין די היגע ווירטשאפטליכע קרייזען שטעלט מען פעסט, אז דער פראצעס פון דער דייטשער דעלעגאציע הערפעס, וואס האט אנגעהויבען מיט די אונטערהאנדלונגען וועגען שליסען א פויליש-דייטשען האנדעלס-אבמאך האט טראגען, פאנטאזיע ארויספאהרען קיין ווארשא וואו ער וועט אבהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן פארשטעהער פון דער פוילישער דעלעגאציע כדי אויפקלערען די שטעלונג פון ביידע דעלעגאציעס און בעשטימען דעם טערמין און דאס ארט פון די אונטערהאנדלונגען.

פערהאלטער פון א סאוויעטישער צאל-קאמער פערמשפט צום טויט.

מאסקווא (טעלעגראפיש דורך יט"א) דער פערוואלטער פון דער דאבראָ-וואלגער צאל-קאמער און סאוו. רוסלאנד איז פערמשפט געווארען צום טויט דורך דערשיסען. ער איז בעשולדיגט געווארען אין נעמען שוחד פון פריוואטע אויספאַ-דישע קאנצעסיאנערען האט פלעגען דעם טראפיק פון זייערע אונטערנעהמונגען בשתיקה ארויספיהרען קיין אויסלאנד און דערמיט שעדיגען דעם קורס פון דער רוסישער וואלוטע.

שרעקליכ. צוזאמענשטויס
צווישען א טראמוואי מיט א וואגען

(§) דער 80-יעהריגער וואסערשלעפער שמואל פון ואבארנע 80 איז פאר-ביי געפאהרען אויף גלובאצקא גאס מיט א וואגען און אויף א אנגעלעגענעם אפגען זיך צוזאמענגעשטויסען מיט'ן טראמוואי נומער 10. די פאלגן פון צוזאמענשטויס זענען געווען שרעקליכע: שמואל איז שווער פערוואונדעט געווארען, דאס פערד איז נע'הרג'עט געווארען און דער וואגען איז צושמעטערט געווארען. אויך דער טראמוואי איז שטארק בעשעדיגט געווארען און פון די אויסגעראכענע שויבען האט דער מאטאר-פיהרער זיך פערוואונדעט. פאסאזשירען האט די פאה... וואגען ערטליכע הילף.

פארוואס זענען די פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען איבערגעריסען געווארען?

ווארשא, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער פארזיצענדער פון דער פוילישער דעלעגאציע שומלאקאווסקי, וואס האט געפיהרט די פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען אין ווארשא, האט געגעבען פאר די פרעסע-פארשטע-הער פאלגענדע ערקלערונגען וועגען גאנג פון די אונטערהאנדלונגען. פוילען האט בעזאגט שומלאקאווסקי — האט פארגעלעגט צו שאפען א דירעקטע קאמוניקאציע צווישען פוילען און ליטא.

די ליטווינער אבער אלס פארענטפערען פוילען'ס פארשלאג און ארטנגעשטע-גען א געגען-פראיעקט, אז די קאמוניקאציע צווישען פוילען און ליטא זאל געהן איבער לעטלאנד און מזרח-פרייסען.

צוליב דעם האט פילא נישט געקענט בעהאנדלען וועגען פוילען'ס צווייטער פארשלאג וועגען א צאל קאנווענץ, אין וועלכען פוילען האט פארגעזעהן פיל בעק-דייטענדע הנחות פאר ליטא, מחמת ווען די קאמוניקאציע וועט נישט זיין קיין דירעקטע, קען דאך קיין רעד נישט זיין וועגען א צאל-אבמאך. די פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען זענען דערוועל איבערגעריסען געווארען.

א יודישער יונגערמאן דערטרונקען אין ווייסעל

ווארשא. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צוליב דער גרויסער היץ, וואס איז היינט געווען אין ווארשא, האבען זיך טויזענדער מענשען געבאדען אין דער ווייסעל, וואס עס האט גורם געווען צו א ריי אונגליקען און טראגעדיעס. צווישען אנדערע איז אויך דערטרונקען געווארען דער 22 יעהריגער יודישער סטודענט לעאן קרול.

נייער צאל-אבמאך צווישען פוילען און פראנקרייך.

ווארשא (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צוליב דער סטאבילי-זאציע פון פראנק האט די פראנצויזישע רעגירונג פארגעלעגט פוילען א נייעם צאל אבמאך מיט א מיניסאלען צאל מיט'ן בעדינג אז פוילען זאל צוריק איינפיהרען פאר פראנקרייך דעם אלטען צאל-טאריף, נישט דעם וואלארידירטען. פוילען האט דערויף מסכים געווען און ס'ווערט צוריק איינגעפיהרט פאר פראנקרייך דער אלטער צאל-טאריף.

אכטונג, טישלער-מייסטער

דינסטאג, דעם 17-טען יולי פינקטל. 6 אוונד קומט פאר אין לעקאל פאלודניאווא 4

די גרינדונג פון יודישען

טישלער-מייסטער-צעך

אויף וואס עס ווערט בעוואלינען א פארשטעהער פון לאדזשער שטאט-סטאראסטווע.

עס ליגט אין אייער אייגענעם אינטערעס, אז די פערזאמלונג זאל פארקומען בייא א גרויסען צאהל מיטגלידער קומט אומבעדינגט פינקטליך.

מיט אכטונג

די פערוואלטונג.

Wyrazy serdecznego współczucia dla p.

Heli i Dory Manela

z powodu zgonu **OJCA**

ich

Israel J. Appel

מודעה

דער קצב יעקל הארעז פון ברזעזינער גאס, וועלכער פערקויפט פלייש אויפ'ן נעשטשינער האנדעל די מצב'טע גיטל גוטערמאן ווסבאדניא 3, ווייל מ'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די בעטרעפענדע פערקויפען פלייש פון געשמוגעלטע שחיטה, וואס איז טרפות הבלה, האבען נישט קיין נאמנות אויף כשרות דעריבער איז מען מודיע, אז זייער פלייש פערקויף איז אהן אונזער אויפזיכט

הרבינאט עם ועד הכשרות

א"י-פראגע אויף דער בריטישער ארבייטער-קאנפערענץ
פאר דער אנערקענונג פון זעלבסטפערוואלטונג מוזען זיין געזיכערט דער מאנדאט און די באלפור-דעקלאראציע

לאנדאן (יט"א) אויף דער שלוס-זיצונג פון דער ארבייטער-קאנפערענץ פון דער בריטישער ארבייטער-פארטיי, וואס איז איצט אבגעהאלטען געווארען אין לאנדאן, איז בעהאנדעלט געווארען די ארץ-ישראל פראגע. די פראגע איז דער דיסקוסיע איז געווען, צי ארץ ישראל דארף שוין איצט בעקומען א רעגירונג, וואס זאל רעפרעזענטירען די בעפעל-קערונג פון לאנד, צו פארטרעטער פון ארץ ישראל. בן-צבי און הוב האט (אחדות העבודה און התאחדות העובדים) האבען אנגעוויזען, דאס מען דארף בעט-רעכטען די ספעציפישע בעדינגונ-גען פון ארץ ישראל. זיי האבען דער-מאנט, דאס דער בריטישער געהערט שאפט קאנגרעס און די ארבייטער-פאר-טיי האבען בעת דער אנערקענונג פון זעלבסטפערוואלטונג פון אפהענגיגע פעל-קער זיך ארויסגעזאגט, דאס בנוגע ארץ ישראל דארף מען ביי דער בעהאנדלונג פון דער זעלבסטפערוואלטונגס-פראגע בעריקזיכטיגען די בעשטימונגען פון מאנדאט און פון דער באלפור-דעקלא-ראציע. די יודישע ארבייטער דעלעגאציע האבען ווייטער אנגעוויזען, האט די פראגע פון זעלבסטפערוואלטונג און ארץ ישראל איז ענג פערבונדען מיט דער פראגע פון ווייטערדיגער יודישער נאציאנאל-היים און מיט דער ווירטשאפט-לעכער און סאציאלער ענטוויקלונג פון ארץ ישראל. די האוזינג ענטוויקלונג און תיפטענטוויקלונג אפהענגיג פון די ייי-דען, וועלכע וועלען זיך אין דער צוקונפט בעזעצען אין ארץ ישראל. דער רעגירונגס-פאקטאר און אלזא נישט נאר די צאהל פון 800,000 איינוואוינער און הויפטזעכליך ארץ ישראל נאר אויך די מיליאנען יודען, וועלכע האבען בעקומען צוגעזאגט ארץ ישראל אלס זייער נאצי-אנאל-היים. מיליאנען יודען אין דער גאנצער אויסלאנד'ס לענדער, וועלכע האבען נישט די מעגליכקייט צו שאפען זיך א גענוגענדע פאליטישע און ווירטשאפט-ליכע עקזיסטענץ, וואלטען אויף א גרעסע-רע ערנסט וואס אויסגעוואנדערט. די סאציאליסטיש אינטערנאציאנאלער זאגען אבער געשלאסען. די האוזינג טיליאנען יודען, וועלכע ווילען אויסוואנדערן, פריי-לען אזלאנד, כדי אנטוויקלען דארט זייערע אומגעגע היימאט און אויפבויען זייערע נאציאנאלע צוקונפט. די מאג-האמאר רעגירונג האט אויך פערפליכ-מעט נעגאציאנירטע דעם פעלקערבונד מיט צוזאמען בייא דער איינריכטונג פון דעם דאזיגען יודישען נאציאנאל-היים, ביז וואנען עס וועט געווינען ווערען דער שלום און לאנד און די אראבישע מאס-סען וועלען נעמען פון שיין נעגענאנ-בער די עקאנאמישע-גוטסעהאט, ביז וואנען עס וועט בעזעצט ווערען און לאנד א גרויסע צאהל יודען און די יודישע נא-ציאנאלע היים וועט שוין ווערען א ווירקלי-כקייט — ביז דאס לאנד פערוואלטעט ווערען דורך דער מאנדאטאר-מאכט און מער'ן אויפזיכט פון פעלקער בונד און הסכם מיט די פרינציפען, וואס זענען בעשטימט געווארען און מאנדאט וועגען דער שוין פון די רעכט פון יודען און אראבער. די זעלבסט-רעגירונג און ארץ ישראל דארף זיין ענטוויקלען בהסכם מיט די ארטיקלען פון מאנדאט און פון דער באלפור-דעקלא-ראציע.

היות די אלגעמיינע ארבייטער קאנ-פערענץ האט און הסכם מיט'ן פראגראם נישט אנגענומען פון שום בעשלוסען און פילא אויך נישט אנגענומען געווא-רען קיין רעזאלוציע בנוגע ארץ ישראל.

נאכ'ן שלוס פון דער זיצונג האבען די ארץ ישראל דעלעגאטען בן-צבי און הוב האט ערקלערט, דאס זיי זענען צופרידען מיט דער אויפנאמע, וואס איז זיי געשטעלט געווארען אויף דער קאנפע-רענץ און זיי האבען דעם איינדרוק, דאס זיי האבען געפונען בייא די אבגעזאנטע פון דער קאנפערענץ סימפאטיע פאר'ן אויפבוי — ווערק אין ארץ ישראל. די דיסקוסיע איבער דער ארץ ישראל-פראגע האט בעדייט א ווירקליכען שריט פאראויס.

העלענאוו! — זונטאג, דעם 22-טען יולי — העלענאוו!

זומער-פרעסע-רעדוטא

אלימפישע שפילען, גרויסע פאנטאזיע-לאמעריע, יום-טוב פון ליד, אוימא-ראמעט, אוימא-בלומען-קארסא, הומאריסטישע מעטש פון דיקע מיט מאגערע, קינדער-פערוויילונג, בלומען-קאמף אויף גאנדאלן, באלעט-דיווערטיסמענט, 3 אויקעסטערס

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר באטמט-זיך פון 6 ביז 7 אין אװענד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען װערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

דער סקאנדאל נאביליע
און מוסאליני'ס דורכפאל

מיט א געפיהל פון אונענדליכער פרייד און סאטיספאקציע װעט זי־בער די גאנצע ציװיליזירטע װעלט אויפגענומען די לעצטע טעלעגראפישע ידיעות פון׳ם „איז־פראגט"; די װיכטיגסטע טיילען פון גענעראל נאביליע׳ס נארדפאל־עקספעדיציע זענען געראטעװעט!

גען. נאביליע אליין האט געגען זיך ארויסגערופען די אונצופרידענהייט יא, זאגאר די עמפערונג פון דער גאנצער װעלט צוליב דער אונפארא נפּ־ װארטליכקייט, מיט װעלכער ער איז צוגעטראטען און דורכגעפיהרט דעם פליה צום „װייסען מדבר", אבער די מיטגלידער פון דער עקספעדיציע, גוט־בעקאנטע געלעהרטע און פארשער, װעלכע האבען איינגעשטעלט זייער לעבען אין א סכנה, כדי כאטש אויף װיפיעל עס איז אויפצוהויבען דעם נעהיימניספולען שלייער, װאס הילט איין יענעם נאך נישט־אויסגע־פארשטען שטח פון דער װעלט — זיי האבען צוגעשמידט צו זיך די אויפ־מערקזאמקייט און סימפאטיע פון יעדען איינעם, װאס האט א געפיהל פאר העלדען־מוט און אינטערעס פאר װיסענשאפטליכער דערגרייכונג און אויפ־אפפערונג.

קנאפע צוויי חדשים האט די װעלט מיט אנ׳איינגעהאלטענעם אטעם פערפאלגט דעם געראנגעל פון די דאזיגע בראװע פאלאר־פארשער צווי־שען הימעל און איז, מיט אנגעשטרענגקייט און שפאנונג איז אויפגעכאפט געװארען יעדע ידיעה װעגען די אחוז א צאהל רעטונגס־אקציעס און דער װארעם פון יאוש און ספקות האט שוין גענומען ענגבערן װעגען גורל פון די מיטגלידער פון דער פאטאלער נאביליע־עקספעדיציע.

און אט ברענגט פלוצלינג דער טעלעגראף די דערפרעהענדע מיטיי־לונג, אז צוויי גרופען זענען שוין געבראכט געװארען אויפ׳ן באָרד פון „קראסין" און מען איז שוין געקומען אויף די שפורען אויך פון דער דריט־טער גרופע, אין װעלכער עס געפינט זיך דער יודישער געלעהרטער פון איטאליען, פראפ. פאנטרעמאלי.

ליידער זענען נישט אלע פון נאביליעס שארית הפליטה געפונען גע־װארען ביים לעבען. דער שװעדישער געלעהרטער מאלמגרען איז ביי טראגישע אומשטענדען אומגעקומען. דאס איז א קרבן פון דער װיסענ־שאפט און זיין מוטיגע אומטוס. איז דער גאנצער װעלט ארויסגע־פען א טיפען־טרויער.

אויך דאס, װאס אמונדסען איז נאך עד־היום נישט געלונגען אויס־צוגעפונען פערשטערט אין א בעדייטענדער מאס די שמחה און שװאכט אב דעם ענטוזיאזם.

נאביליעס נארדפאל עקספעדיציע װעט קיין רוהמפולע ערינערונג נאך זיך נישט איבערלאזען. דאס איז געװען א סקאנדאליעזע אונטערנעהמונג מיט גרױליענדע פאלגען.

מוסאליני האט בעצװעקט מיט דער אימפרעזע פון זיין גענעראל צו פערשא־פען לארבער ען און װעלט־רוהם דעם פאשיזם און זיינע רעפרעזענטאנטען. דער סוף איז אבער געװען, אז ער האט ביי דער גאנצער ציװיליזירטער מענשהייט ארויסגערופען דאנקבארקייט און אנערקענונג פאר די האונדער־נארע לייסטונגען פון דער מאנשאפט פון באלשעװיסטישען „קראסין".

אט דאס איז די איראניע פון׳ם גורל!

י. ען.

קאמף ארום דעם ראבינער־אמט אין מאסקװער קהלה צעפלאקערט זיך

מאסקװא (יט"א) די פראגע װער עס זאל פערנעמען דעם אמט פון מאס־קװער רב איפ׳ן ארט פון פערשטארבענעם רב מאזע, האט אויפס פון דאס ניי אנגעהויבען צו־ריסן פעלען הײַנט בלוט אין דער מאסקװער יודישער קהלה.

װי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז אויפ׳ן דאזיגען אמט נאמינירט געװא־רען א מאסקװער רב מיט׳ן נאמען י. קלעמענס. די נאמינאציע פון דאזיגען רב האט אבער דערפיהרט דערצו, אז און דער קהלה זאל פארקומען א שפאל־טונג. דער צד, װאס האט זיך ארומגענו־מען נעגען רב קלעמענס טענה׳ט, אז קלעמענס האט א לענגערע צייט געהאט און מאסקװער בויר־שענקען, און און דער־פאר נישט פאסיג צו פערנעמען א אמט פון היפט־רב און מאסקװא.

דער קאמף איז אנצער, פערשארפט געװארען און פערבינדונג מיט דעם, װאס די מאסקװער קהלה זאמעלט 60.000 אונטערשריפטען צװישען די מאסקװער יודען, אז מען זאל די מאסקװער קהלה שוהל נישט פערװאנדלען און קיין קונ־סטמוזעאומישען קלוב.

נאר אויף א קורצע צייט!!!

פערפומען, פודערן,
טואלעטען־זייף, קעלניש
און בלומען־װאסער

װי אויך אלע ארט קאסמעטיק האב איך פערקלענערט די פרייזען מיט

15%

פערפומעריע

י. דרוקער,

זאװאדסקא 11

נעם.: פאר קאנגרעסיסטען גרעסערער ראבאט.

פרטים װעגען שוי־דערליכען מארד פון דער יוד. פאמיליע װאפסי אין דװינסק.

פון דװינסק שרייבט מען דעם ריגער „פרימארגען" פאלגענדעס:

אין דער נאכט אויף זונטאג זענען ארעסטירט געװארען 2 פערזאנען, װעגען װעלכע ס׳איז פארהאן א שטארקער חשד, אז זיי האבען זיך בעטייליגט אינ׳ם ער־מארדען די יודישע פאמיליע װאפסי.

װי ס׳איז אויפגעקלערט געװארען, איז דער מארד דורכגעפיהרט געװארען ארום 2 א זייגער ביינאכט. די באנדי־טען זענען אריינגעגאנגען אין צימער דורכ׳ן פענסטער, װעלכער געפינט זיך הארט נעבען דער ערד. דעם ערשטען האבען די באנדיטען דערשאסען שלמה װאפסי, װעמען די קויל האט געטראפען אין הארצען. דערנאך האבען איהם די באנדיטען ארײַנגעװארפען אויפ׳ן דיל און מיט א שװערען געגענשטאנד נאך צושמעטערט דעם קאפ. אויף אנ׳עהנלי־כען אופן איז דערמארדעט געװארען זיין פרוי גאלדע. אלס לעצטער קרבן איז געפאלען זייער 18־יעהריגע טאכטער לאה. די באנדיטען האבען איהר צוערשט ארײַנגעװארפען אין דעם גלוס פון איה־רע עלטערן און דערנאך מעהרערע מאל אין איהר אויסגעשאסען. די גזלנים הא־בען זיך אפער גלויז דערמיט גאך נישט בעגנוגענט, און האבען לסוף איהר דער־שטיקט מיט א שטריק.

די מערדער, װעלכע זענען לויט אלע סמנים געװען נישט װעניגער װי 3, הא־בען צוגענומען די מעהר־װערטפולע מלבושים, א נעה־מאשין און א קעסטע־לע װאו ס׳האבען זיך געפינען די מעהר־װערטפולע חפצים. װיפיל געלד די באנ־דיטען האבען צוגענומען איז אונמעגליך פעסטצושטעלען, מחמת די אומגליקליכע האבען קיין קרובים אין דװינסק נישט איבערגעלאזען. זייער זוהן לעבט אין אמעריקא און פלעגט שיקען די עלטערן 10—20 דאלאר א חודש. א צװייטער זוהן לעבט אין רוסלאנד.

דער רושם פון מארד איז אין דװינסק געװען אונגעהויער.

לעזט, אבאנירט
— דאס —
„לאדזשער טאגעבלאט".

דער חורבן פון יודישען מיטעל־שטאנד אין פוילען

די עקאנאמישע ירידה אין שטאט און שטעטעל

פון רפאל פעפער

די װירטשאפטליכע בעדינגונגען פון קליין־האנדעל אין פוילען זענען זעהר שװערע. שוין אין יאהר 1926 האט מען 188.554 אונטערנעהמונגען צוגערעכענט צו דער 3־טער קאטעגאריע און 167.772 צו דער פערטער קאטעגאריע, און אויב מיר װעלען נאך נעמען אין אכט, אז א סוחר פון דער ד׳ריטער קאטעגאריע קען בעשעפטיגען נאר איין אנגעשטעלטען — דאן װערט פערשטענדליך, װי גרויס ס׳איז דער מקור, פון װעלכען 350,100 פאמיליעס ציהען זייער חיונה.

אין דער צװייטער קאטעגאריע הא־בען מיר אין (פוילען אויף א בעפעלקע־רונג פון 30 מיליאן איינװאוינער) 26.884 סוחרים און 919 האנדעלס־אונטערנעה־מונגען, בענק, טראנספארט־אונטערנעמונ־גען, װעלכע װערען צוגערעכענט צו דער ערשטער קאטעגאריע.

פון די אויבענגעבראכטע ציפערען איז צו דרינגען, אז די ראל פון האנ־דעל אין פוילען קען נישט זיין קיין זעהר גרויסע. דער אנטייל פון האנדעל אין דער געזעלשאפטליכער הכנסה בע־טרעפט 14,5 פראצ., אינדוסטריע — 27,58 פראצ., לאנדווירטשאפט — 40 פראצ., טראנספארט — 6,2 פראצ. הכנסה פון רעאליטעטען־בעזיצער — 2,1 פראצ.

מיר װייסען, אז דאס צו גרויסע בע־לעסטיגען דעם האנדעל האט א רואיגי־רענדען איינפלוס. שוין דער שטייער־סיסטעם גופא ראט אויס און שװאכט אפ דעם האנדעל.

ס׳איז שװער אויסצוגעפינען די סיבות, פארװאס די רעגירונג פערנעמט אזא שטעלונג לגבי דעם האנדעל, אויב אין בעציהונג צו יודען איז דער לאזונג „סװאי דא סװאגא" אביסעל אפגעשטעלט געװארען.

כל זמן מ׳האט נאך געהערט דעם דא־זיגען לאזונג, האט קיינער נישט געטראכט זיך אפצושטעלען אויף דעם פראבלעם, װעלכען מ׳קען אנרופען די פאאופעריזא־ציע פון האנדעל. אין אין די מערב־לענדער און אפילו אין די פער־איינגטע שטאטען, װאו ס׳איז אמטייס־טען ענטװיקעלט די ראציאנאליזאציע פון דער פראדוקציע, קען מען נישט זאגען, אז ס׳עקזיסטירט נישט קיין קליינ־האנדעל, אדער, אז די סחורות־אויסביי־טונג זאל דארט פארקומען אן סוחרים. ס׳איז אבער אויך זמת, אז אין די דא־זיגע לענדער געפינט זיך דער קליינ־הענדלער אין א פיל בעסערער לאגע.

די קאנסומציע אין פוילען איז זעהר א קליינע און דער קרעמער קען װעניג װאס פערדינען, מחמת אויך דער קאנ־סומענט איז פערארימט. שוין זינט עט־ליכע צענדליג יאהר האט מען זיך א נעם געטון צו דעם קליינהענדלער, שא־פענדיג פאר איהם א קאנקורענץ דורך קאאפעראטיװען װי די „קולקא ראלניט־שע", „סקלעפ פאלסקי", „סקלעפ כושע־שציאנסקי", „סקלעפ קאטאליצקי", װעל־כע געפינען זיך אונטער׳ן שוץ פון „רעזי־װאי".

מיר װעסען װאס פאר א חורבן די דא־זיגע דעמאגאגישע לאזונגען האבען ארײַנגעטראגען אין דארף און אין שטע־טעל.

איצט האט מען ארויסגעװארפען א שטריק אויך אויף דעם ערשטען דארפס־הענדלער, װעלכער װאנדערט גאנצע טעג פון אטן דארף אין צװײ־טען כדי איינצוקויפען פרישע פרא־דוקטען און זיי איבערצופערקויפען אויף די שטאטישע מארק־פלעצער, אדער זיי צו ליפערן פאבריקאנטען, אדער אויך ארויסשיקען קיין אויסלאנד.

די דאזיגע סחורה, װעלכע װערט צונויפגעקליבען דורך דעם יודישען קליינהענדלער איז נישט „װי געהעריג פערפאקט" צוליב װאס ער װערט פאר דעם עקספארט איינגאנצען אומפעהיג. אזא ארגומענט רוקען אפט ארויס די מאסגעבענדע פאקטארען. מ׳שאפט אלזא לעצטענס גאנץ װיסענשאפטליכע טעאר־יעס װעגען דעם, אז די פראדוקציע, װעלכע איז בעשטימט פארן עקספארט דארף מען סטאנדאריזירען. מ׳שאפט פער־שידענע פריװיליגירטע ספולקעס און קאאפעראטיװען, װעלכע זענען בעפרײַט פון שטייערן, אויב זיי פערנעמען זיך מיט עקספארט. אין דער זעלבער צייט לייגט מען אויף די סוחרים, װעלכע פערנעמען זיך מיט אנ׳עהנליכע בעשעפ־טיגונג גרויסע שטייערן, פון אומזאץ, פאטענטען ודומה. כדי צו אילוסטרירען דעם דאזיגען פאקט איז גענוג צו דערי־מאנען, אז די מילך און אייער־קאאפע־ראטיװען זענען ביים עקספארט בעפרייט פון שטייערן, אין דער זעלבער צייט זע־נען זעלבסטשטענדיגע סוחרים, װעלכע ארבייטען אין דער זעלבער בראנזשע געצװאונגען צו צאהלען שטייערן. די קאאפעראטיװען געניסען פון א ספעציעלען שוץ מצד דער מלוכה נישט נאר אויפ׳ן געביט פון ביליגען קרעדיט, פון שטייערן נאר לעצטענס האט מען אויך איינגעפיהרט א גאנצע רעיה פערארדנונ־גען, װעלכע װעלען פאר דעם יודישען סוחר איינגאנצען מאכען אוממעגליך דעם עקספארט פון אייער, פוטער, זריעות א. א. װ.

שוין זינט עטליכע יאהר געהט די אפראװיזאציע־פאליטיק פון דער רעגי־רונג אין דער ריכטונג פון „רעזװאי". דער לאנדווירטשאפטליכער פראדוקט דארף דירעקט ליפערן װערן צום שטאט־טישען קאנסומענט. דער פערמיטלער דארף פון האנדעל איינגאנצען עלימינירט װערען, מחמת ס׳װעט איהם פערטרעטען דער לאנדווירטשאפטליכער קאאפעראטיװ. אין לויפענדען יאהר האבען די רעגי־רונגס־קרייזען אין צוזאמענהאנג מיט דעם שניט בעשלאסען צו געבען זעליסשקעס די גרויסע „אבשארניקעס" אין די קלע־נערע לאנדווירטען הלװאות דורך די קאאפעראטיװען. דער עפעקט װעט זיין אזעלכער, אז די תבואה־רעזערװען אין די הענט פון דער רעגירונג װעלען זיין מיגימאלע און זי װעט קענען שום אמוי־פלוס נישט האבען אויף דעם אויסביי־דען זיך פון די פרייזען. דער סוחר װעט נישט קענען פערדינען, די הכנסות פון דער מלוכה װעלען פערקלענערט װערען — און דאס אלץ כדי ארויסצורייסען דאס שטיקעל ברויט ביי דעם יודישען סוחר.

די מעהר הייט־זעהענדיגע עקאנאמיס־טען אנערקענען שוין איצט, אז כאטש אונזער װירטשאפטליך לעבען װייזט נישט אויף ראדיקאלע שנויים, דאך קען מען אפסערװירען בהדרגה׳דיגע טיפע ענדע־רונגען צום ערגערן.

די דאזיגע בעװעגונג בעדייט, נישט מהיר און נישט װעניגער װי א קאטאס־טראפע פאר דער ריזיגער מעהרהייט פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען.

נאך אין עטליכע יאהר ארום װעט דאס קליינע יודישע שטעטעל מיט זיין בעטע דארפען איבערלעבען א געװאלטי־גען קריזיס. די יודישע בעפעלקערונג פערליערט מיט יעדען טאג איהרע הכנסה־קװאלען, און די פערארימערטע קרייזען שטעהען פאסיװ און ראטלאז, צופרידענשטעלענדיג זיך דערמיט, װאס זייערע רעפרעזענטאנטען האלטען אין איין שרייען, אז די קליינשטעטלשע בעפעלקערונג פאלט אונטער דעם שטע־ער־לאסט.

די ביז איצטיגע יסודות פון דער דחקות׳דיגער עקזיסטענץ פון דער יודי־שער בעפעלקערונג װערען קאנסעק־װענט אונטערגעגראבען. װעגען א צוגרוי־סונג צו די נייע בעדינגונגען הערט מען גארנישט. דער יוד רעדט נאר װעגען דעם װאס ס׳איז געװען, ער חלומט און גלויבט, אז ס׳װעלען זיך צוריקקעהרען די אמאליגע צייטען.

די נאציאנאל־פוילישע קרייזען רעכע־נען גאנץ רוהיג אויס דעם רעזולטאט פון דער דאזיגער קאמפאניע, װעלכע װעט דערפיהרען, אז אויטאמאטיש, אן בעזונדערע רעפרעסיעס נאר א דאנק דעם אויסנאמס־סיסטעם, װעט אויף דער ערגע ערשטענען א פוילישע שטאט־שע שיכט, װעלכער װעט פערנעמען די פאר איהר ציגעגרייטע פאזיציעס.

די לאגע פון דער יודישער בעפעלקע־רונג אין פוילען איז א טראגישע און קען זאך זעהן זיך נישט פאר װאס זאל די לאגע פערבעסערן.

ס׳געהט א קאנסעקװענטע כװאליע, װעלכע האט זיך אויסגעקליבען אלס אב־יעקט די פינאנציעל שװאכסטע שיכטען, װעלכע זענען אמװעניגסטען צוגעגרײַט זיך צו פערטיידיגען.

לעווענשטיין

לעווענשטיין

— פון —
ה. עדיר

א מענש איז װי אין װאסער ארײַן. געפלויגען אין דער לופטען, װי א פוי־געל, איז שוין געװען הפט װייט איבער די װאלקענס און איז ארײַנגעפאלען. פערשװאונדען, און מען װייס נישט װאו זיין געביין איז אהינגעקומען. לע־װענשטיין האט ער געהייסען און מען זאגט, אז ער איז געװען דער דריטער רייכסטער מענש אין דער װעלט.

צי האט איהר אמאל געהערט דעם נאמען? צי האט איהר פון איהם גע־װאוסט? װעניג מענשען געפינען זיך אין דער װייטער װעלט, װאס זאלען קענען ענטפערן פאזיטיװ אויף דער פראגע. מען האט איהם נישט געקענט, מען האט פון איהם נישט געהערט און דאס איז א מיליארדער, װאס האט אין אנדערהאלבען יאהר פערדינט פיר־צעהן מיליאן פונט שטערלינג, פאר אזא מענש, אויב די װעלט הערט פון איהם גיכט, איז עס גאר נישט קיין גוטער סימן.

װער איז ער געװען? װאס האט ער אזוינס געטון? סך הכל איז ער געװען א זוהן פון א בערזען־מעקלער. רעך איז ער געװארען אין דער מלחמה, א שפע־קולאנט, א מלחמה־גביר, דער טיפ פון סנאב. פון אויפגעקומענעם, װאס מאכט נאך דער אריסטאקראטיע שאפט זיך איין ביירע פערד, שפילט אויף דער בערזע און אויפ׳ן פערד־געיעג, נעהמט זיך אלס סעקרעטאר א פראנצויזישען פרינץ, אנ׳־אמת׳ר בורמען, אלס פילאט דינט ביי איהם א ענגלישער קאפיטאן, האט אוי־מעטום, אין אלע קור־ערטער, זיינע װי־ליעס, װארפט מיט געלד אויף רעכטס און לינקס און פונדטסטהאנען װייסט פון איהם קיינער נישט.

פון װאנען איז ער אזוי רעך געװא־רען? דעם אמת׳ן האט ער געמאכט אין דער מלחמה, ער איז, הייסט עס, רעך געװארען ביים גרויסען אומגליק, האט זיך געװארעמט בײַם פייער, װאס האט א װעלט פערברענט. שפעטער האט ער זיך גענומען צו דער אלטער בעל־גישער אינדוסטריע, צו עלעקטריע, אבער ער האט איהר ארומגעגרעגען אויף דער װייטער װעלט, קיין דרום־אמעריקא, װאו ער האט אויסגענוצט די װאסער־פאלען צו עלעקטרישע צװעקען. ביס־לעכװייז האט ער דעם ארטיקעל אנגע־הויבען צו מאנאפאליזירען, האט אויפ־געקויפט כמעט אלע אקציעס פון דעם מין און האט געהאלטען ביי װערען „קעניג" פון עלעקטריע.

צו דער עלעקטריע האט ער נאך פעראייניגט די פאבריקאציע פון קונסט־זייד. אויף די בראנזשע האט ער גע־חאלטען ביים מאנאפאליזירען, האט אויס־געקויפט די אקציעס פון אלע פאברי־קען, האט אפילו ביז פוילען דערגרייכט. א קאנצערן פון דער אינדוסטריע האט עס געזאלט זיין, װאס זאל זיין פערבונ־דען מיט זיין נאמען.

ער האט אלץ געטון, כדי בערימט צו װערען, אבער קיינער האט פון איהם דאך נישט גערעדט און מען האט איהם גאך אלץ נישט געקענט, מיט א פאר יאהר צוריק האט מען פון איהם א קור־צע צייט גערעדט. דאס איז געװען, װען ער האט פארגעלעגט דער בעלגישער און דער פראנצויזישער רעגירונג א הלואה פון שװערע מיליאנען פונטען, אויף זעהר גוטע בעדינגונגען, צו סטא־ביליזירען זייער װאלוטע, דעמאלט האט די װעלט אויף א װיילע זיך געװאונ־דערט. פון אזא עושר, װאס זאל קענען אזא פערמעגען אװעקבארגען, האט מען נאך נישט געװאוסט? און נאך מעהר איז געװען דער װאונדער, װען מען האט געהערט, אז די ביידע מלוכות האבען די גינסטיגע אפערטע נישט אנגענומען. פאר װאס האט מען נישט געװאוסט און מען װייסט עס הײַנט אויך נישט. װאהרשיינליך איז אבער, אז מען האט נישט געװאלט דעם שפעקולאנט פער־שאפען דעם נחת, ער זאל קענען זא־גען, אז ער האט געראטעװעט דאס פא־טערלאנד.

אזוי איז דער מענש געגאנגען דורך דער װעלט. ער איז נישט געגאנגען, נאר געפלויגען, אלץ העכער און העכער. נאך מיט א פאר טעג צוריק הא־בען מיר געהערט פון זיין קאמף, װאס ער פיהרט מיט דער בריטעלער באנק, פון װעלכער ער האט אויסגעקויפט זעכ־ציג טויזענד אקציעס און די פערװאל־טונג לאזט איהם נישט צו, ער זאל די באנק ערגרייכען אין האנד. מיר האבען געהערט פון א קאנפליקט, װאס ער האט געהאט מיט דער פירמע דרייפוס, ביי װעלכער ער האט בעקומען א מיליאן פונט טאנטיעמע און האט זיך איצט ערשט פערפאסטען צו לערנען מיט איהם בלק. מיר האבען א סך געהערט פון זיינע טראנזאקציעס. מיר האבען אבער אלץ נישט געװאוסט, װער דאס איז און מיט װעמען מיר האבען דא צו טון.

א גביר צו זיין דארף מען אויך קע־נען. לעװענשטיין האט געקענט מאכען געלד, ער איז אויף דעם געביט געװען א מייסטער און ער האט אין געשעפט געהאט גרויס גליק, ער האט אבער נישט געװאוסט, װי צו זיין א גביר. ער איז געבליבען דער פלעביער, דער גראבער נפש, דער גראבער יונג, װאס דאס יא־גען נאך געלד איז געװען זיין איינציגער זאך, זיין איינציגער בערוף, דער אינהאלט פון זיין לעבען.

צו װאס האט ער געדארפט אזוי פיל געלד? צי איז דען װעניג פאר איהם געװען צו זיין דער דריטער עושר אין דער װעלט און האט געװאלט װערען דוקא דער ערשטער? אויף דער פראגע איז קיין תשובה נישטא. עס איז א משוגעת, אנ׳אנשיקעניש אויף א מענש, װאס לאזט זיך מיט׳ן שכל נישט פער־שטעהן. א גרויסע ראל שפילט דא די הצלחה, װאס האט איהם כסדר געשפילט, דער מזל, װאס ער איז כסדר געשטי־גען אלץ העכער און העכער. ער איז געשטיגען, ביז ער איז איינמאל געפא־לען און פערפאלען געװארען. די כװא־ליעס פון ים האבען פערדעקט דאס רע־טעניש, װאס הייסט: לעװענשטיין.

לאדזער כראניק.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקן: אנטאניעוויטש, פאביאניצער 50; לאנגזשינסקי, פעטריקאווער 164; סאקאלעוויטש, פושעיאור 19; רעמפעלינסקי, אנדזשייא 26; זגרזעלעוויטש, פעטריקאווער 25; קאספערקעוויטש, זגערזשער 54; טראלאווסקא, פושעגשיער 56.

געגנוג מעהל אין לאדז

(מ) די לעצטע טעג מערקט זיך ווידער א שטייגערונגס-טענדענץ אויף קארן-מעהל. דער מאגיסטראט האט דערפאר רעקווירירט גרויסע זאפאסען מעהל, וואס ער וועט צו יעדער צייט ווארפן אויפ'ן מארק.

ביר ביליגער

מיט 1 גר. אויף א פלעשעל

(—) דער פרעז. פערמאנט פון די ביר-ברויער אין לאדז האט באשלאסען דורך פריז. פערמינערן, ווי די רעסטאראנען בעזיצער, אז ער איז מסכים אויף די צו פערקלענערן דעם לוקסוס-אקציזען גראשען אויף א פלעשעל ביר אנגעהויבען פון 15 ד. ח.

זיך דערטרונקען בעת'ן באדען

(א) אין דארף אגרעליוו נעבען יעזשוב איז בעת'ן באדען זיך אין טייך דער-טרונקען געווארען דער 20 יעהריגער וואצ. מאיכא. מען האט איהם ארויסגע-נומען פון טייך א טויטען.

אין שייבלער'ס פאבריק איז געשעהן א דרייסטע גנבה

גנבים צוגענומען 8.500 זל. וואס זענען געווען בעשטימט אויף אויסצאהלען די ארבייטער

(:) ראנער-שטאג מיטאג איז אין קאנטאר פון דער פאבריק פון שייבלער און גראהמאן אויסגעפיהרט געווארען א דרייסטע גנבה. די גנבים האבען צוגענומען 8000 זל., וואס זענען געווען בע-שטימט פאר אויסצאהלען די ארבייטער פון דער שפינעריי. די פרטים פון דער גנבה שטעלען זיך פאר אויף פאלגענדען אופן: אין פאבריקס-בנין אויפ'ן וואדנע מארק 2, אין זאל פון דער שפינעריי איז באראטער ווערט אויסגעצאהלט דער וואכען לוין. ווי תמיד איז צום האלב 2 מיטאג די אויסצאהלונג שוין געווען פער-טיגט און דאס געלט אין גרויסע ארטיקלען ... א ... מיט ... צוריקגעקערט צו דער ארבייט ... בעשטעלט ... צום קאסיר און דא האבען זיי אויסגעשטעלט, אז דאס געלט איז ... געוועזען ... דאס איז פארשווינדען, אז דער קאסיר ... מיט א ... שוואכער ... די גנבים ... לאנגע ... די ... פאבריק ...

בראכט געווארען פאליציי-הינד, וואס האבען זיך אבער רוהיג פערהאלטען, וואס האט בעוויזען אז די גנבים געפינען זיך ניט אויס'ן שטח פון פאבריק און זענען געווען גוט בעקאנט מיט די איינ-ריכטונגען פון דער פאבריק און אין אל-געמיינע שפיאלנער ארבייט. האבען זיך גוט צוגעגרייט.

די מהר דערוויסען זיך אין פאליציי שוין אויף די שפורען פון די גנבים. די פרטים פון דער אויספארשונג ווערען אבער לעת עתה נאך געהאלטען בסוד.

שילער טארען נישט מאכען קיין הייטע מארשעז

(פ) דאס שול-אורעטאריום האט פער-ארדענט, אז די שול-יוגענד זאל נישט אנטייל נעמען און קיין מאַרש-אויספלוגען, אפילו אויף זיי ווערען ארגאניזירט דורך די שול-פארטיען. די שול-דירעקציע און ארגאניזאציעס געווארען דער-פאר, דאס זאל אויך אין בעוואוסטע געוויסע מארשען וועלכען שטעלען אויף א גרויסע געפאר פון די שילער.

דער „הויכער מלוכה-בעאמטער" וועמען די טעלעפאניסטקע האט אויסגעזידעלט

א שפיצעל פון אנ'אבאנענט, פאר וועלכען ער וועט זיצען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק

(§) אין פרייטאג נאכמיטאג האבען מיר געבראכט א ידיעה וועגען אנ'אבאנענטער וואס זאל זיין פארגעקומען אויף דער הויפט-פאסט צווישען דער טעלעפא-ניסטקע פון דער אויסגעמישטער סטא-לעפאן-סטאציע און א הויכען מלוכה-טשינאוויניק בעאמטען, צוליב דעם וואס דער לעצטער האט נישט געקענט קריגען קיין פערבינדונג מיט ווארשא. די טע-לעפאן-דירעקציע האט זיך דערנאך מיט-געטיילט פון ווארשא אין פארמעסטונגען, מעריגם צי דער בעאמטער מיט זיין נא-מען, ווי עס האט זיך אנגעגעבען דער דערמאנטער אבאנענט איז דערפאר פאר-האן. בעקומענדיג א ענטפער, אז נייז, האט די דירעקציע דעם ענין איבערגעגעבען דעם אויספארשונגס-אמט און אט וואס עס האט זיך ארויסגעשטעלט:

אין דער וואהנונג פון מאריאן גרושע-גארדשעוסקי, דער בעוואוינער פון מעלע-פאן נומער 41-72, האט זיך געמעלדעט א געוויסער לוציאן העננערט, וואס וואוינט אין ווארשא מלינארסקא 43 און געבעטען איהם צו ערלויבען טעלעפאני-רען קיין ווארשא. ער האט בעשטעלט א געשפרעך מיט ווארשא אויף האלב 10 פריה אויף דער ערקלערונג פון דער טע-לעפאניסטקע, אז קיין געשפרעך קען מען אויף א בעשטימטער שעה נישט בעשטע-לען, האט דער דערמאנטער הער ער-קלערט, אז ער איז וויצע-פאסט מיניס-טער און ער פארערט אויסצופיהרען זיין בעפעהל און געגעבען וועט ער דאס מעלדען דעם פאסט-מיניסטער מיעדזשינ-סקי.

נאך דער אויספארשונג איז דער הער מאגנעטער הער צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

דער גאליצישער יוד. וואס איז היינט דייטש-לאנד'ס פינאנץ-מיניסטער

איניגע אינטערעסאנטע איינצעלהייטען וועגען דעם דייטשען פינאנץ-מיניסטער הילפערדינג

ווארשעווער ... פון דער ... דייטשער ... אין ... אינטערעסאנטע ... פון ... הילפערדינג ... וואס ... דייטשלאנד'ס ... פינאנץ-מיניסטער ... נאך א גאליציאנער יוד.

ווי אזוי אט איז דער גאליציאנער יוד דערהויבען געווארען צו אזא הויכער פאסט אין דייטשלאנד?

מיט הילפערדינג שטאמט פון ווינער. ער איז א זוהן פון א ... און האט ... אסימילירטע ... פאמיליע ... דער ... פאליטיק ... אין ... דער ... לעמבערג.

עס געפינען זיך נאך ... אין ...

זינט דאן האט הילפערדינג געשפילט א גרויסע ראל און דער פארטיי און זיין בעדייטונג און געוויקסען פון טאג צו טאג.

דערציהונג און אויפגעהויבענע ... חוים און א נאגע ... קרוסטליבער סביבה האט הילפערדינג אינטעגנלינע ... צו ער איז א יוד. און ווען ער האט חתונה געהאט, זענען די יודישע אפשטאמונג קאן איהם שאדען און זיין גרויסער פאליטישער קאריערע, האט ער בעשלאסען זיך צו ... פון יודענטום. אלס סאציאליסט האט איהם אבער זיך נישט געפאסט צו שמד'ן. און ער האט אין יאהר 1902 ארויסגעטרע-טען פון דער ווינער יודישער קהלה און זיך נישט בעקענט צו קיין שום רעליגיע.

אין יאהר 1909 האבען איהם די דייט-שע סאציאליסטען איינגעשטעלט אלס רעדאקטאר א הויפט בעאמטען און דעם צענ-טראל-קאמיטעט און בערלין. אין דייטש-לאנד איז הילפערדינג פאפולער געווען שטארק געוואלסען. ... ער און מיט פון א קורצער צייט ... געווארען אלס ... אין ... דער ... „פרייהייט", וואס ... און אין יאהר 1921 ... האט ... אין דייטשלאנד ... א ... און ... דייטשלאנד'ס ... מינונג זיך נאך שטארק ... הילפערדינג ... און ... פאר דער ... פון די ... פערהעלטנישען און לאגע.

און ... רעגירונג איז הילפערדינג ... געווארען אלס פינאנץ-מיניסטער און ... אין ... פאפולער ... איז ... די ... גערופען ... דער ... א ... טאג און ... געווארען ... דייטשלאנד'ס ... ער איז ... און דער ... אין ...

דער בעקומען דעם פארטפעל פון פינאנץ-מיניסטעריום.

הילפערדינג, אט דער בראשה יוד שפילט היינט און דייטשלאנד'ס רעגי-רונג א בעדייטענדע ראל און אויפ'ן גע-ביט פון עקאנאמיע און פינאנצען ווערט ער בעטראכט פאר איינעם פון די גרעס-טע קענער אין דייטשלאנד.

א זאמעל-בוך לכבוד דעם 20-יעהריגען יובילי פון דער טשערנאוויצער קאנפערענץ

ווילנא (יט"א) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס אין סעפטעמבער ה. י. ווערט 20 יאהר זינט די ערשטע יודישע שפראך קאנפערענץ אין טשערנאוויץ, האט דער ארגאניזאציאנס-קאמיטעט פון דעם יודישען וויסענשאפטליכען אנ-סטיטוט אויף זיין בעראטונג דעם פער-גאנגענעם פסח, ווי בעקאנט, בעשלאסען, ארויסצוגעבען א גרויס זאמעל-בוך, געווידמעט דער קאנפערענץ, דאס זאמעל-בוך וועט ענטהאלטען אנ'אנפעריצלט אי-בער דעם קאמף פאר יודיש ביז טשער-נאוויץ, אנ'אויספיהרליכען בעריכט פון דער טשערנאוויצער קאנפערענץ, זכרו-נות פון אייניגע אנטיילנעמער, ערשטע שטימען וועגען דער קאנפערענץ, דעם רעזאלוציעס וועגען יודיש פון דעם בעוואוסט געלעהרטען מתתיהו מיזעס אויף דער קאנפערענץ, וועלכער האט בעשעה ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס, אזוי

אז לויט דעם פארשלאג פון י. ל. פרץ האט די קאנפערענץ בעשלאסען דעם רעזאלוציע ארויסצוגעבען און א ביכער פארם, אבער ביז איצט איז דאס נישט אויסגעפיהרט געווארען. צום סוף וועט אויך זיין אנ'אפטיילונג פון מאטעריאלען און ארטיקלען וועגען די נצחונות און דערגרייכונגען פון די אידען, וועלכע האבען בעגייסטערט די „טשערנאוויצער" דאס בוך וועט אזוי ארום זיין א ווירק-ליכער צושטייער צו דער יודישער קול-טורגעשיכטע בכלל און צו דער געשיכטע פון דעם קאמף פאר די רעכט פון יודיש כלפי פנים און כלפי חוץ בפרט.

איגמער דער צוזאמענשטעלונג פון ד"ר מאקס וויינרייך און זלמן רייזען האט זיך שוין אנגעהויבען די ארבייט צוזאפצ-זאמלען און צו בעארבייטען דעם גאנ-צען מאטעריאל.

שטיצע פאר ארבייטסלאזע ווערט ווייטער בעגרעניצט

(§) : עלטען האט דאס ארבייט-פאר-א פון ארבייטסלאזען פאנד בעקומען א פער-ארדנונג פון ארבייטס-מיניסטעריום, לויט וועלכער עס ווערט בעגרעניצט דעם שפיעלס די שטיצע פאר די ארבייטסלאזע טעקסטיל-ארבייטער, וואס האבען פון דער שטיצע בעקומען 26 וואכען דורכ-אנאנד.

דאס איז נוגע די ארבייטסלאזע פון לאדז, זגערזש און טאמאשאוו. די אי-בערלאזע פראלעטאריע און קונטראלאזע פון פעטריקאוו, אזארקאוו, זדונסקע וואַ-לא, רודא פאביאניצע און קאנסטאנטין. ווערען די שטיצע אפגעשטעלט אלע אנ-שטעלטע צו וועם האבען בעקומען פולע 26 וואכען צו גיין.

פערד זיך דערשראקען פאר א אויטא

און שווער פערוואונדעט דעם פורמאן.

(§) בעת דער 36-יעהריגער פראנ-ציסשעק פיגלא פון דארף רעמבוא איז געפאהרען מיט זיין וואגען פון פרעיז אויף צגעל נאס 87, איז פליצלונג אנגעפאהרען א אויטא. די פערד האבען זיך שטארק דערשראקען און אנגעריסען

בען צעקוילדעטעם לייב. פיגלא, וואס האט געהאלטען די פערד אין די האלטען איז אינגעפאלען אונטער'ן רעדער פון וואגען און שווער פערוואונדעט געווארען. ער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל דורך פאגאטאריום.

ווען איהר געהט אריבער די גאס

קוקט מיט אפענע אויגען! איהר קענט בלייבען אנ'אייביגער קאליקע, אדער גאר געפינען דעם טויט. היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרען.

א בעזוך ביי'ם „טיגער" קלעמאנסא

ווי עס לעבט דער שאפער פון ווערסיילער טר אקטאט. — זיינע מיינונגען וועגען דער איצטיגער פאליטישער לאגע. — דייטשלאנד, זאגט ער, איז א גרויס פאלק, אבער דער אויפבליה פון דייטשען אימפעריאליזם וואלט בעדייטעט א נייע מלחמה

דער אמעריקאנער זשורנאליסט שלעק דזשאדזשוהן סטועט פארמע פעררע ... פערעפענטליכט אין דער אוסלענדישער פרעסע אינטערעסאנטע געשפרעך, וואס ער האט געפיהרט מיט דעם פראנצויזישען „טיגער", קלעמאנסא. מיר גיבען דא איבער אויסצוגען פון דאזיגען געשפרעך.

ווען קלעמאנסא האט דעם פרידען פון ווערסאיל דיקטירט און דאס איבערגע-שריגען לצרה דייטשלאנד, און דעם פראנ-צויזישען ... — האט ער געטראגען אויף זיין קאפ, דאס ... פראנצויזישע ..., און ... ער ... תמיד פארגעשטעלט.

נישט ... אויף זיין פנים, ... ער אויפ'ן ערשטען בליק נישט אויס ווי א טיגער. בכלל זעהט ער אויס ווי א מאן פון הונדערט יאהר אלט און ... ער אן זיין ... דער ... און ... ער ... געשטאלט פון ...

— ווי איז אייער מצב — פרעגט דער זשורנאליסט — איבער דעם איצטי-גען מצב און דער וועלט בכלל און פראנק-רייך בפרט?

... האט ... שפיצען פון זיינע אויגען:

— די פעראייניגטע ... נישט ... דאס ... דאס ... גלייכגעוויכט ... מעשטעהען אין אייך. ... ער ... דער ... גלייכגעוויכט וועט ... ווען ... דעם דייטשען אימפעריאליזם, וועט אי-ראפא האבען א נייע מלחמה.

— וועט עס בעדייטען דער דיפלאמא-טיע אבצושאפען א מלחמה?

— ניין.

— וואס איז מאר אויך די הכנסה לצהרע פון קריג, פאר פראנקרייך, פאר דער וועלט?

— די געשיכטע חזר'ט זיך איבער. דער שלום וועט פון די גרעסטע בע-פעליגען ווידער געשטערט. דער שלום איז די שאפונג פון דער שטארקסטער מאכט. אונזערע מלוכה-מענער האבען מיט גרויס מית דורכגעזעצט, אז דייטש-לאנד זאל ווערען אין פעלקערבונד. דארט וועלען זיינע ערבות אזוי פיל ווערט זיין, וויפיל עס האט ערב געהען פאר דער בעלגישער נייטראליטעט — און וועט תמיד זיך אנלעהנען אויף שקרים"...

— „אבער" — האב איך איהם אי-בערגעשלאגען — איהר האט דאך אין ווערסאיל ענטוואפענט דייטשלאנד, די דייטשע רעפובליק איז שוואך, אנ'איג-זעל, ארומגערינגעלט פון א ים מיט וואָ-

פען".

א מארקאסטיש שמייכעל איז דורכגע-פלויגען דאס געזיכט פון דעם „טיגער".

— ווען מען זאל מיך געהערען הערען, וואלט איצט געהערשט א דויערהדער שלום".

איך בין איבערראשט געוואָרען צו הע-רען די דאזיגע ווערטער מיט אזוי פיל אפענהערציגקייט, שרייבט דער זשורנא-ליסט — ווארום דער אנהויב פון איני-טערוויא איז געווען קיין גינ-סטיגער. ווען איך בין האלב צעהן אין דער פריה געקומען צו דער אעשטים-טער שעה אין זיין איינפאכער וואוינונג אין פאריז, האט מיך זיין דינער ארייג-געפיהרט אין דער ביבליאטעק. דער „טיגער" איז רוהיג ארייגעקומען און געפרעגט:

— וואס איז געשעהן?

איך האב איהם ערקלערט מיין אויפ-טראג.

— איך פרעג מיך. אייך צו וועהן — האט ער געזאגט — אבער איך וויל נישט אינטערוויאוירט ווערען.

— הער קלעמאנסא — האב איך גע-זאגט — איהר אליין האט מיר ער-קלערט, אז איהר ווילט מיר רע-דען איבער אייער לעבענס-פילאזאפיע.

איהר האט מיר דערצו געגעבען די צו-שטימונג טעלעגראפיש. איהר האט מיך איינגעלאדען.

— איהר מוזט מיר מוחל זיין — האט דער „טיגער" געזאגט — איך קען נישט אוועקגעהן פון מיין פרינציפ.

איך האב זיך ערשט שפעטער דער-וואוסט, אז קלעמאנסא האט שוין אזא טבע, ער האט ליב אין אנהויב זיינע איגטערוויואער אביסעל צו רייצען. דער-נאך גיט ער איבערראשענדע ערקלערונ-גען. וועלכע ער לייקנט שפעטער אין גאנצען אב.

— זשורנאליסטען — זאגט קלעמאנ-סא — געבען אלס איבער יעדעס ווארט וואס איך רעדע ארויס.

— אלס ציטירט צו ווערען — זאג איך — איז דער גורל פון אלע גרויסע מענשען.

און קלעמאנסא זאגט:

— איך האב קיינעם נישט, איך האב קיינעם נישט ליב. איך האב די וועלט נישט פיינד און אויך נישט ליב. איך האב מיך אימגעזעצט צוריקצוציהען. אין מיין עלטער האט מען דאס רעכט צו טון דאס, וואס עס פערשאפט פער-גניגען. מיין פערהעלטען אין פאריז איז כמעט צום סוף, איך הויב באלד אויף מיין לאנד-בעזיץ צוריקקעהרען, וואו איך פיהל זיך זעהר גוט.

— וועט איהר שרייבען אייערע מע-מואַרען?

— ניין; — האט ער אויסגעשריגען — זענט איהר גליקליך, ווען איהר ארבייט נישט?

— גליק!, וואס איז גליק? איך האב א הנאה פון דערוואוסען צו שטעהן און אלץ צוזעהען.

איך האב ארויסגענומען א פראגע-בויגען. ער האט אין איהם ארייגעקוקט.

— איך וואלט זיי גערן אייך פערענ-טפערען, נישט נור פאר אמעריקאנער לעזער, נור אויך פאר מיינע אלטע פרינ-ציפ. איז פרינציפ אין לעבען איז גאר-נישט מעהר פערהאן, ווי פרינציפ. ניין, איך קען אייך ישט ענטפערען.

— זענט איהר א דייטשער? — פרעגט מיך קלעמאנסא.

— איך בין א אמעריקאנער פון דייט-שער אבשטאמונג. איך בין געבוירען אין ביכבען. מיין טאטע איז פון סאן פראנ-ציסקא, מיין פאטער איז אין אין בערלין געבוירען.

קלעמאנסא האט איך אנגעקוקט. „די דייטשען" זאגט ער א גרויס פאלק. איך בעווונדער זייערע לייסטונגען, אין דער ליטעראטור, אין דער ארגאניזאציע. זיי זענען גרויס, אבער איך קען בעלגיען נישט פערגעסען.

— די דייטשען בעהויפטען, אז בעל-גיען האט איהר נייטראליטעט נאך פאר דער מלחמה פערשפילט. ווען נישט זיי, וואלטען די פראנצויזען געהען דורך בעלגיען מארשירט.

— בעטמאן האלוועג האט מודה גע-ווען, אז דייטשלאנד האט געטון א אומ-רעכט.

איך האב אנגעוויזען, אז עס איז גע-ווען א מיליטערישע נויטווענדיגקייט.

— איך גלויב נישט אין אזעלכע. צו וואספארא מאכט מען זיי?

— דער קייזער האט מיר דערצעהלט אז בעטמאן האלוועגס ערקלערונגען אי-בער דעם ארטיקעל אין בעלגיען, איז געשעהען אהן זיין הסכמה.

— איהר קענט דעם קייזער?

— יא. איך בין עטליכע מאל בא איהם אלס גאסט געווען.

— איך קען איהם נישט מוחל זיין.

— איהר מאכט איהם פעראנטווארט-ליך פאר דעם קריג?

— ניין! נור דערפאר, וואס ער איז אוועקגעגאנגען, ער האט נישט געטארט אוועקגעהן.

— דער קייזער האט מיר אליין גע-זאגט, אז ער האט געמוזט לויט דער ענטשיידונג פון 11 נאוועמבער 1918 אוועקגעהן, מען האט מורא געהאט פאר א בירגער-קריג.

— איך גלויב עס נישט!

— עס איז אפשר דערין שולדיג זיין קוזין, דער קעניג פון ענגלאנד.

— פארוואס? האט ער זיין מלוכה אי-בערגעלאזט? פאר וואס לעבט ער?

— נאפאלעאן איז אויך נישט בענגע-גאנגען קיין זעלבסטמארד.

צום שלוס לייקענט קלעמאנסא, ער זאל האבען געזאגט: אז צוואנציג מיל-יאן דייטשען זענען צו צופיל אויף דער וועלט...

דער שרעקלעכער קומט צו דער מסקנא, אז קלעמאנסא האט א גרויסען איגטע-רעס פאר די דייטשען — און זיין גאנ-צער בעגריף איז נור, אז דייטשלאנד איז ווידער שטארק און שטייגט אויף זעהר מעכטיג פאר דער צוקונפט.

1800 ארבייטער פון פאזנאנסקי'ס פאבריק אפגעזאגט געווארען פון דער ארבייט

ווער איז שולדיג אין די דאנערשטאג'דיגע געשעהענישען?

וואס זאגען די לייטער פון די פראפ. פעראיינען?—וואס זאגט דירעקטאר וואלטשינסקי:

(:) צוליב די דאנערשטאג'דיגע געשעהענישען אין פאזנאנסקי'ס פאבריק, האט די דירעקציע אפגעהאלטען א ספעציעלע זיצונג, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען אפצושטעלען די ארבייט אין דער שפינערײ.

צוליב דעם דאזיגען בעשלוס האבען פערלוירען ארבייט 1800 ארבייטער בעת די דאזיגע ארבייטער האבען פרטיש גארניט צו טאן מיט דעם וואס דער פאבריק...

...

ווען די געשעהענישען אין פאזנאנסקי'ס פאבריק האבען איין שטאט געמאכט א געוואלדיגען רושם. מען פערגלייכט זיי מיט די ענליכע געשעהענישען אין דער זעלבער פאבריק אין יאהר 1905.

...

(§) און שבת מיט'ן שלאגען די שפינערײ פון פאזנאנסקי'ס פאבריק...

...

וואס האט דער פאזנאנסקי'ס פאבריק—

דער הייסעסטער טאג אין לאדז

40 גראד צעלזיוס אין זון

(—) נאך די גרויסע היצען, וואס האבען געהערשט דאנערשטאג און פרייטאג, האט זיך נעכטען די טעמפעראטור נאך מעהר אויסגעהויבען און האט מיטאגצייט דערגרייכט אין זון ביז 40 גראד צעלזיוס. נעכטען איז, אלזא, געווען אין לאדז דער הייסעסטער טאג פון היי-יאהריגען זומער.

אויך אויף היינט ווערט פאראויסגעזאגט א הייס וועטער מיט הארטע ווינטלען, וואס וועלען אבער אויף דער טעמפעראטור קיין השפעה נישט האבען.

נעקראלאג

פון בערלין איז אנגעקומען די טרויעריגע ידיעה, אז דארט איז נאך א שווערער צווייטעגיגער קראנקהייט געשטארבען דער פריערדיגער לאדזער לאנגיעהריגער בירגער ר' יוסף...

...

די לויה איז פארגעקומען אין בערלין.

קנצב"ח

FILM?

KAŻDY, kto się interesuje filmem bez względu na wiek i zawód, niech nadeśle swój adres i znaczek na odpowiedź. Wydawnictwo Propagandy Filmowej Kraków XI.

טעאטער און קונסט

פון יודישען טעאטער.

די ערשטע אויפפיהרונגען פון אמעריקאנער שוישפילער בעני אדלער און „אוריאל אקאסטא" און לעבינ'ס „דער איבריגער מענש" האבען צוגעצויגען, ווי מיר האבען געשריבען, א גרויס פובליקום, וואס האט דעם גאסט-שוישפילער אויפגענומען מיט גרויס וואריעמקייט און סימפאטיע.

אויך די אויפפיהרונגען פון מארגען שבת זיינען געווען מיט א גרויסען ערפאלג.

...

אונזער מענדעלי-פרעמיע

צוליב דער גרויסער נאכפראגע אויף אונזער מענדעלי-פרעמיע, האבען פערשידענע קונדען און מיר האבען געמוזט אין פערלאג פערגרעסערן אונזער בעשטעלונג. מיר האבען ווידער ערהאלטען א פרישען טראנספארט פון די מענדעלי-ביכער און אלע אונזערע אבאנענטען און לעזער, וואס האבען ביז איצט די פרעמיע נאך נישט בעקומען צוליב דער דערמאנטער סבה, קענען זי איצט קריגען אויף די פריהערדיגע בעדינגונגען.

דער פערלאג „לאדזער טאגעבלאט"

יודיש טעאטער

אין פילהארמאניע — נארוטאוויטש 20 —

גאסטראלען פון אמעריקאנער סטאר **בעני אדלער**

אויך נעמט אנטייל די בעקאנטע ארטיסטקע פון ווארשאווער טעאטער פרוי **שושנה**

היינט, זונטאג, דעם 15-טען 9 אהענד

דער איבריגער מענש

מעלאדראמע אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון ז. ליבין

הויפטראל פילוסר—בעני אדלער.

מאנטאג, ד. 16. 9 אוו. גרויסע פאפולערע פארשט, פון 1 ביז 2.50

אוריאל אקאסטא

טראגעדיע אין 5 אקטען פון גוטשקאוו. הויפטראל אקאסטא—בעני אדלער

דינסטאג, דעם 17. 9 אהענד לעצטער שלאגער פון אמעריקא

דער איבריגער מענש

מעלאדראמע אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון ז. ליבין. הויפטראל פילוסר—בעני אדלער.

ס'נעמען אנטייל הה' בעזמאן, זעווקינא, מאלאראווסקא, פארעמטא, ח"ח אריעל, אייזענבערג, בערנבוים, באלבירסקי, האמבורגער, מאלאראווסקי, נעהויז, פאליאנסקי, צוויליך. געשעפטס-פיהרער בעזמאן. ביהנע-למטער: מאלאראווסקי. מוזיק. לייטונג ל. זעלמאן.

אלע פיעסען רעזשיסירט פון בעני אדלער. אימפרעזא.: סאלאמאו מוסטין

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אין שטורם פון ליידענשאפטען.

שפאנענדער ראמאן, פול שטוינענדע איבערלעבונגען און ליבעס-אוואנטורעס.

(80-טע פארזעצונג)

— אויב בייטאג קען שטעהן א בעט איז עס פאר מיר גענוג.

די בעל הסית'טע האט אנגעצונדען די לאמפען און איז ארויס פון צימער.

— א גוטע נאכט, האט נארדהיים אין א מינוט ארום געזאגט, און האט זיך אויפגעשטעלט.

— איך געה אויך מיט אמאל, האט קאראס געזאגט און איז אוועק מיט הערמאנ'ען.

ער האט נישט אבגעלאזט פון אויג זיין רעכען קאלעגע.

נארדהיים האט שוין פערשטאנען, אז ער וועט זיך פון איהם אזוי שנעל שוין נישט ארויסדרעהען.

...

— מארגען וועלען מיר שוין שלאפען צוזאמען, מיין ליבער, האט ער צו זיך אליין שטיל גערעדט, אז איך וועל דיך האבען אויף די אויגען וועל איך זיין זיכערער. געוועהנליך דארפט מען זיין מיט דיר זעהר פארזיכטיג! ווען דו וועסט זיך וועלען ארויסדרעהען שפילט בא דיר א מענש'ס לעבען קיין ראלע נישט.

פלוצלינג האט ער זיך צונעהערט. ער האט דערהערט פון דערוויטען א געריש פון געוועהר.

וואס איז דארט פארגעקומען אינגאנצען?

ער איז צוגעגאנגען צום פענסטער און האט א קוק געטון. נאר ער איז באלד מיט שרעק אבגעשפרונגען.

ער איז דערציטערט געווארען.

ער האט דערזעהן ארום הויז זשאנדארמען.

41-טע קאפיטעל.

א נייע רעטעניש.

רידער, בערנארד און די פאליציאנטען האבען זיך אויפ'ן וועג בעגעגענט מיט די ציגיינער, וועלכע זענען געווען אין האטעל.

און ווייל די לעצטע האבען נישט געלאזט רעקווירירען זייערע פוהרען, איז בײַ זיי און די פאליציאנטען אויסגעבראכען א קריג, וועלכע איז איבערגעגאנגען אין א געשלעג.

די ציגיינער האבען זיך בעוואפענט מיט מעסער און שטיינער, די פאליציאנטען האבען ארויסגענומען זייערע שווערדען.

...

(פארזעצונג קומט.)

Wydział Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi

ogłasza publiczny pisemny przetarg na budowę Biura Wydziału w m. Łodzi przy ul. Prez. Narutowicza № 65, składającego się z piwnic, trzech kondygnacji i poddasza o łącznej pojemności około 11.000 m³.

Warunki przetargu, projekt umowy, ślepy kosztorys wadawane są bezpłatnie w godzinach biurowych w Biurze Wydziału (Narutowicza 2) przedstawicielom firm budowlanych zarejestrowanych. Tamże są do przejrzenia plany policyjno budowlane projektowanego budynku.

Termin składania ofert — 23 lipca włącznie.

קרישען
צום דרוקען
און רעקלאמע צייכנונגען
גרעסטע און איינציגע יודישע קליטשע-פאבריק
101 „GALWANO" TEL 57-68
PIOTRKOWSKA 101

ערשט ערשינען:

ישראל ראבאן.
הינטערן פלויט פון דער וועלט
לידער. — פרייז 2 זל.

ישראל ראבאן.
די גאס
ראמאן פון גרויסשטעטישען לעבען.
פרייז 7 זלאטיס.

צו באקומען ביי:
Wydawnictwo Sz. Goldfarba, Warszawa, Szczęśliwa 3
אין לאדז (בוכהאנדלונג „קולטורא" פיעטריקאווער 50
(בוכהאנדלונג ש. בערלינסקי, אלטשטאט 12.

דרוקזאכן
אלערליי

ווערדן גוט, און פראמפט אין דער פיינסטער אויספיהרונג און די מאדערנסטע שריפט אויסגעפערטיגט.

סלעפסידרעס
(מארעס-אנצייגען)
ווערען אין פערלויף פון 2 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפט איבער דער גאנצער שטאט.

בוכדרוקעריי
ע. און מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 6, טעל. 47.

„ALBALIN" עמאליע-פארב
„SILEX" מינעראל-פארב
צו מאלן פראנטן
פארבען צו צעמענט און קאלך
„PREOLIT"
צו איזאלירען נעגען פייכטקייט
עמפעהלט פארבען- און לאקיר-פאבריק
KOSEL i S-ka
ul. Przejazd 8
filja: ulica PIOTRKOWSKA 98

פאקן-פאפיר און שפאגאט
אלע סארטען אם ביליגסטען
SKŁAD PAPIERU
S. Z. ORBACH, Łódź
Piotrkowska 33 Telefon 49-23,

ס'ווערט געזוכט
א טיכטיגע פערקויפעריו
וואס איז בעקאנט אין די שוה-בראנזשע צו ווענדען זיך צו ה. כ. משעסניעוסקי, לאדז, גלובנא 60.
3823

פארערט איבעראל נאר די עכטע

פעלד-בעטעז
רוקט זיך אויף
Palma-Patent
מעט ווערבע מיר גאראנטירען אויף 3 יאהרן
נימעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, מעש-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקלעך אויף רעדער
מאטראצען
באוועגונג און מאטראצען
ק.מ.ג. בעטעלעך מיט וועגעלעך
17 זל. פעלבעט מעטלעך 14 זל.
הורט. ווערט ריפעראטורען. רעמע.
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 13-85

צוריקגעקעהרט
Dr. med. P. Langbard
זאוואדסקא 10, טעל. 6-30
הויט און ווענערישע קראנקהייטען
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—8. פאר דאמען פון 5-6.

ליי-ביבליאטעק
א. י. א. אייזענשלאס
פאלודניאווא 11, לינקע אפיציגע 3 שטאק.
די ביבליאטעק איז טעגליך מאנטאג און מיטוואך פון 6—10 אוונט און שבת פון 10—1 מיטאג און פון 4—10 אוונט. איינשרייבען קען מען זיך יעדען טאג פון 6—10 אוונט.

פאקען-זעצען
מיט ציינגישטע דערווית.
עלטסטער פעלדשער
מ. ראזענצווייג
וסכאדניא 20, — געוועזענער פיליטהרינגער פעלדשער אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל
היילט אויך געפאווירען פאר ערט לויט מעטאדע פון פראפ. פיער — אהן אפעראציע

שרייבען
לערנט אויס דער בעריהמטער
עהן און שנעל
קאליגראף ל. בערמאן
אין 15 לעקציעס. אויך ווערט געלערנט ווי א יודישען בריף דעם וואס קען גארניט. זאוואדסקא 10 פר. 1 שט.

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek, Tel. 18-26.

Od Wtorku, d. 10-go do poniedziałku d. 16-go lipca 1928 roku włącznie

Dla dorosłych! Dla młodzieży!

MIŁOŚĆ przez OGIEŃ i KREW

Dramat w 8-miu aktach, osnuty na tle walk z bolszewikami w sierpniu 1920 roku.

Nad program:

Nowoczesny-Muszkieter

czyli w szponach czerwonoskórych. W roli głównej Douglas Fairbanks

dla młodz. początek seansów o g. 2 i 4 pp.
Ceny miejsc: dla dor. I—70, II—60 III—20 gr.
Dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

אכטונג לעטניקעס,
חישניאוואגורא און סמרוזשעוו
אין דער ווילע בענדעטאוויטש נעמען
פריזיער ביי יאמניק צו בעקומען טעגליך דאס
„לאדזער טאגעבלאט"

השבת אבדה
זונטאג שבת באי די קאסע אין יוליאנאוו גארטען, האב איך פערלוירען א פארטפעל מיט 450 זל. און א מיליטערישע בעפרייאונגס קארטע אויפ'ן נאמען אברהם פרץ קשאנאוויטש געבוירען אין יאהר 1907 ארויסגעגעבען דורך די לאדזער פ. ק. א. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען דאס אבצוגעבען צו ה' גרובשטיין פעטער גאס 15.
פ. ס. מען קען דאס אויך דורך פאסט צושיקען אויף די אויבענדערמאנטע אדרעס.

מעדלער
פון 15—17 יאהר ווערען געזוכט. פיעטריקאווער 167 אין קנאפ-פאבריק. 8354

ס'איז פערלוירען געווארען א אינדעקס ארויסגעגעבען פון ווילנער אוניווערסיטעט № 2967 אויפ'ן נאמען חיים פאלעק. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אבצוגעבען די אבדה אין רעדאקציע אדער זאחאדזקא 50/8 פאר פאלק.

מיטוואך בייי נאכט איז פון ציעכאצינקער ביהמ"ד גע'גנב'ט געווארען
2 ספרי תורות
מיר ציעכאצינקער קהלה בעטען זעלבע נישט צו קויפען די ה' גנבים קענען אוועלכע אבברענגען געגען בעלוינונג פון 500 זל. דיסקרעציע גע-זיכערט. 3356

אשרי אדם שמע לי!
לשקד על דלתתי יום-יום
כי הולך בתום ילך בטח
און אז דו דארפסט ערלעדיגען מאנדאטע וסכאן זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכענדיגע 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען ביטעס לויט'ן אוטאמאוו, קארגע פראצעסעס, קלאגעלעס, זאבעציפעטעניעס, אויף אלע שטעט אין פוילען פקסען, אינטערציזיעס, אפעלאציעס, קארגע און ציווילגע שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
אכטונג
י. מאנעלאפערעסט-קאנסולענט.

גאנץ לאדז מוז וויסען!
אין פערלויף פון 7 טעג קען יעדער האבען עלעקטריש בעלויכטונג
אין שטוב אויף ראטעס
אויסצוצאהלען וועכענטליך פון 8 זל. א. נעמ אויך אן מאטארען צו רעפערירען, איבערברענטען ליפשניקעס אויף אנראניסשיקעס, פראטאקאלען פון דער עלעקטראטעכניק אלעס ערלעדיגט פינקטליך און רעאל נאך די קאנצעסיאנירטע פירמע וואס איז פעראנטווארטליך פאר דער לאדזער עלעקטראטעכניק
פ. לעווין, לאדז קאנסטאנטינער 58
פראנט-באוועלס. טעגליך פון 8 פריה ביז 11 נאכט.
בעפ.; שפרעכשטונדען פון 2—3, 8—11 נאכטס.
עלעקטרישע לאמפען אין גאז-שאפקעס פיט 2½5 ביליגער פון פרייז-קוראנט. פאבריקען בעקומען א ספעציעלען ראבאט מיט גוטע קאנדיציעס.

פאר 10 זל.
לערנט איר אויס
טאנצען
פאר אנפאנגער הויבט זיך אן דער קורס דעם 3-טען פון יעדען חודש.
איינשרייבונגען אין דער טאנץ-שולע
פאלודניאווא 10.
מיט אכטונג ד. פריעדלאנד.

די פערוואלטונג
פון דער לאדזער יוד. קהלה
מאכט בעקאנט, אז דער
בודזשעט פאר'ן 1927 יאהר
און די עטאט-ליסטען אויפ'ן יאהר 1927
ווערען אויסגעלעגט לויט די עקזיסטירענדע פארשריפטען צום צודורכזעהען אין קהלה-קאנצעלאריע (פריוואט-פלאץ 6) אין משך פון 8 טעג ד. ה. פון'ם 15-טען ביז דעם 23-טען יולי 1928 איינשליסליך אין די שעה'ן פון 10—12 מיטאג. רעקלאמאציעס וועלען אנגענומען ווערען ביז צום 31-טען יולי 1928 איינשליסליך, שפעטערדיגע רעקלאמאציעס וועלען נישט ווערען בעריקזיכטיגט.
לאדז, דעם 13 יולי 1928

לאמפען
פיר שפייז-צימער סאלאן-סאפינעט שלאף-צימער
קויפט זיך אמבעסטען און פאבריקס-לאגער בא
Sz. P. Szmalewicz
פאלודניאווא 8, טעל. 39-64.
נעמען אנגענומען רעפאראטורען אומארבעטונגען, אקטירען.

WYCIEŃCZENIE-BLEDNICE
LECZY
HEMOGEN
przetwór żelaza
MAGISTRA KLAWE

ORYGINALNY TYLKO Z FIRMĄ
KLAWE

ווענדונג
צו די ה"ה מחותנים
פון די בעוואוסטע מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע.
דערמיט האבען מיר דעם כבוד די ג' מחותנים און בעלי-שמחות גענוי. מיטצוטיילען, אז צוליב דעם, וואס מיר ווערען נישט צו דער געהעריגער צייט פון די מחותנים געוואויר וועגען אונזערע אלע שמחות און חתונות און דורך דעם פאסירט גאנץ אפט, אז די בעלי שמחות מיהלען זיך בעליידיגט, וואס מיר קומען נישט צו דער פינקטליכער צייט אנצונעמען די בעשטעלונגען, דעריבער בעטען מיר געפעלן. אלע מחותנים געפעל. אונז צו לאזען וויסען גענוי די טערמינען, כדי צו קענען זיי געהעריג צופרידענשטעלען די בעלי שמחות. גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאם צו מאכען די ג' ח"ח מחותנים, אז מיר נעמען בוי קיין מאל נישט קיין שום פערהיילונגען, וואס קענען זיין פערבונדען, חלילה, מיט חלול-שבת, דעריבער האפען מיר, אז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג' בעלי-שמחות.
מיט אכטונג
מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע.
אנמעלדונגן נעמען אויף: ס. טויבע נאווא-צעגעלניאנא 22 און ע. טויבע אל. 1-טער מאי 18.
מעסיגע פרייזען! פאר אונבעמיטעלטע—אויסנאהם-פרייזען!

ווילסט איר, דאס פאהרען אויף אורלויב - אפרוה!!
הילט איהר אייער אורלויב גוט פערברענגען! ווילט איהר האבען אנגענעהמע בעקאנטשאפט! פאהרט אויף אפרוה נאר אין
פענסיאנאט
„WYGODA"
St. GŁOWNO, Polenice, Wila Pabiańskiego
obok Nowego Otwocka, przy lesie
סטאציע ג. אחנא-פאלעניצע
ווילע פאביאנסקי נעבען נאווא-אטוואצק
עמפעהלט: גרויסע זוניגע צימערן. כשר'ע, היגיעניש און גע-שמאקע קיך. הערליכע געגענד. קאנקורענץ-פרייזען
40% ביליגער ווי איבעראל!
בעמערקונג: בעטגעוואנד איז נויטיג מיטצוברענגען.
צו ווענדען זיך דירעקט צו פרוי אפעל אין פענסיאנאט „וויגאדא"
פאר יונגע ערהאלונגס-קאלאניעס פראצענט פעראנטווארטליכע

מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11/13
אננעהמע פון פערשיידענע מאשינען-רעפעראטורען און אויטאגענישע שווייסונגען. צום שטריקער-סעזאן פערטיג איך אויס ניטען, שטענדערס, מעס-אפאראטען, שטיינער א. ז. וו.
שנעל און ביליג!

אבאנאמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראווינץ 5,50 זל., אין אויסלאנד 1,25 דאלאר. פרייז פאר א צייטונג 20 גראשען, אין צווייטע לענדער — 1,25 דאלאר. אנאנסען-פרייזען: פאר א מילימעטער-שורה פרייז טעקסט 15 גראשען, פארטעקסט 24, אין טעקסט 40 גר., פריוואטע 69 גר., נאכן 12 גר., פרעמדע 18 גר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויפ'ן דער שטאט—ביז 50% טייערער. פון די פירמען ווערט נישט גענומען קיין ראבאט.

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16.